

ЕДНА БЕСЕДА СЪ ПРОФ. Д-РЪ М. ГЕРАСКОВЪ

Продължение от 3 страница

ИНСТИТУТ ЗА
ЛИТЕРАТУРА

НАБЛЮДАТЕЛНИЦА

клонение на научните познания не е възможно, нито е необходимо, народът да ги знае всичките Той ги използва чрез културните придобивки, плод на науките. Но, нъкой науки и нъкой познания сж необходими за него въ прѣкъ смисълъ. Между тѣхъ е и педагогиката. Тя дава познания, какъ правилно да се отгледа и възпита човѣкътъ, българинътъ, значи полезно и необходимо е всѣяки да притежаватъ тия познания. Както знаете, добри срѣдства, за разпространение на научните познания сж популярните, евтини научни книги и списания. Но, особено значение има живото слово, лекторството, защото сказчикътъ може да оживи познанията и да ги направи по-достъпни, като се съобразява съ духовните нужди и сили на дадена социална срѣда или група.

— Кажете ни нѣщо за ролята на младежта въ културния и обществен животъ на народа?

— Младежта върви по стѣжките на възрастните, за да запълва постепенно мѣстата, които по природна необходимост се изпразватъ. Тя е естествен наследникъ на обществените блага, спечелени отъ предходните поколения. Но не трѣбва да бжде само пасивен наследникъ. Въ собствен интерес и отъ морални мотиви ѝ се налага да започне творческа, културна и обществена работата и да свикне съ такава.

— На какви принципи трѣбва да лежи възпитанието на сегашното младо поколение?

— Този въпросъ е твърде сложенъ и мѣчно може да се обясни съ малко думи. Днешното младо поколение живѣе въ динамично, усложнено, историческо време. Условиата за лично и обществено съществуване бързо и често сж изненади се мѣнятъ. При такава бърза смѣна най-мѣчно при възпитанието може да се задоволи принципа — да се готви детето за живота. Но, човѣшката природа е устойчива, не се мѣни основно, а само се приспособява, доколкото е нужно, къмъ промѣнените условия. Азъ мисля, че при всички условия възпитанието трѣбва да изхожда отъ два основни принципа — природосъобразния и културосъобразния. Съвременниятъ животъ иска дѣлови хора, съ развитъ умъ, съ социална и дисциплинирана воля. Възпитанието трѣбва да води къмъ самодисциплина и автономна правствена воля. Но, сжщо трѣбва да се привикне къмъ планомерна дейност, къмъ съгласувано колективно сътрудничество,

каквото животътъ всѣкога е искалъ, иска и ще иска отъ човѣка. Днешниятъ животъ е не само сложенъ, но и тежъкъ. Сигурно и близкото бждеще не ще е по-леко. Възпитанието ще трѣбва да свикне подрастващия човѣкъ къмъ известенъ стоицизъмъ — не пасивенъ, а активенъ — понасящъ спокойно трудностите и методичната борба за намалението имъ. Значи, възпитанието трѣбва да се изгради и върху принципа на свободата и дисциплината, както и върху социалния принципъ.

— При днешните условия, какво бихте пожелали на нашия народъ и на младежта.

— Днешниятъ човѣшки животъ е толкова усложненъ, че наистина изглежда хаотиченъ. Но, ако има бъркотия въ неговата повърхност, подъ нея царятъ природна и социална законообразност.

При тази критична епоха най-силното ми желание е — нашиятъ народъ да я изживѣе по-скоро, съ най-малко трудности, съ най-малък рискъ и по-скоро да се отзове въ по-щастливъ етапъ на съществуване и напредъкъ.

На младежта пожелавамъ — въпреки неблагоприятните условия — да може да изживѣе най-хубавия си периодъ отъ живота, възможно по-щастливо, но и по-разумно, а бждещиятъ ѝ животъ да бжде съ повече свѣтлина.

На студентството пожелавамъ сжщото!

Отъ сърдце желая да има щастие въ миръ и обществено спокойствие да продължи и завърши научната си подготовка за собствена радост, за гордостъ на семействата и въ полза на България.

На студентите педагози пожелавамъ още — да ценятъ високо мисията си; да бждатъ възпитатели и учители на младото поколение и на нови възпитатели и учители. Ще се радвамъ, ако ги вида и чуя, че вървятъ по стѣжките на Сократъ, Коменски, Песталоци, че носятъ въ душите си тѣхната морална воля и тѣхния ентузиазъмъ. Така тѣ сигурно ще снемелятъ любовта и уважението на обществото и ще бждатъ по-морално задоволени . . .

Следъ тия трогателни прости и сърдечно топли думи на г. Гераскова, не ни остана нищо друго, освенъ да му пожелаемъ да живѣе дълги години, за да обогатява нашата наука съ ценни трудове.

Василь Димитровъ

1.

Въ егоистичното наше време, безкористната постѣпка е равна на подвигъ. И не само подвигъ е самопожертвувателното участие на учителите, младежите, учениците и учениците въ борбата срещу природните и други стихии, въ борбата за опазване и спасяване на човѣшкия животъ.

Вестниците изнесоха тѣхните имена. Героизмътъ имъ може само да бжде примѣръ за подражание.

2.

Въ връзка съ предстоящите задачи на учителя въ новите земи, единъ следпраздниченъ вестникъ пише:

„Трѣбва да се подбератъ хора, които съ идеализъмъ и съ готовност за саможертва ще извършватъ своята работа. Нужно е, да се изпратятъ учители, които сж решили въ себе си, да служатъ безкористно на народната кауза. За тази целъ, трѣбва да се подбератъ хора мѣстни по произходъ, макаръ, и живѣли въ старите предѣли на царството. По езикъ тѣ ще бждатъ близко до народа и по духъ ще имъ бжде по-лесно да го разбератъ и поучатъ“.

3.

Преди няколко години, едно литературно списание помѣсти обширна статия по въпроса: „Какъ не трѣбва да се пише“. Днесъ почти всѣки вестникъ има отдѣли за езикова и обща култура. И все пакъ страниците имъ сж пълни съ курйози . . .

Единъ, напримѣръ, бѣ написалъ статия за „Левски и есперанто“. Другъ пъкъ се бѣше разглаголствувалъ за „гносеологическата сжщностъ“ на . . . стенографията. Трети за „Ботевъ и втората специалностъ“.

И това се пише въ сериозни вестници, отъ сериозни хора.

И то не е само смѣшно . . .

4.

Читателю, чии сж тия стихове!

„Грозно чудо е станало,
Чудо страшно и незнайно.

Въ село сж душмани били
Поповѣтъ сж избили“.

Сигурно ще кажете: ако не сж на нъкой зеленъ юноша, то сж далечна отломка отъ даскалската поезия.

Не познахте.

Но . . . по-нататъкъ

„Свалете си днесъ ботуши
и цървулитъ обуйте.

Че гори, рѣки ще бродимъ
и война ще скоро водимъ“.

Тукъ вече сж нетърпение изглежда очаквате, да научите, не само кой е автора на тия поетични прелести, но и кой е изобретателя на това ултрамодерно срѣдство на съвременната техника, да се воюва съ царвули, когато има ботуши.

Удовлетворяваме любопитството Ви, Двойниятъ авторъ: поетъ и изобретателъ — е известната дама и поетеса госпожа Люба Касжрова.

Ако не вѣрвате, провѣрете въ броя на в. „Литературенъ гласъ“ отъ 11 юний 1941 година.

ЧУБАЙ